Єпископ Віктор Бедь: Проповідь до дня вшанування святого апостола українського Андрія Первозваного

✠ Преосвященніший Віктор Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією
Православної Церкви України

м. Ужгород,
30 листопада 2025 р.

Возлюблені у Христі браття і сестри!

Дорогі співвітчизники українці!

Героїчні наші українські воїни-захисники!

Сьогодні Свята Православна Церква вшановує одного з найближчих учнів і співтрудників Спасителя нашого Ісуса Христа — святого апостола Андрія Первозваного, того, хто першим почув слова Господа: «Іди за Мною» — і без вагання пішов за Христом шляхом свідчення, проповіді та хресної жертви.

Для українського народу цей день має особливе, глибоко сакральне значення. Бо саме апостол Андрій, за переданням, благословив давні українські землі, підняв свій хрест на київських горах і промовив пророчі слова:

- *«На цих горах засяє слава Божа, і світло Євангелія утвердиться серед цього народу».*

Історична тяглість цього передання була урочисто підтверджена у 1621 році на Соборі Української Церкви з центром митрополії у Києві, де апостола Андрія Первозваного було проголошено апостолом руським, що у сучасній історичній термінології означає — апостолом українським.

Це не символічне звання, а свідчення того, що Українська Церква має апостольське коріння, яке сягає 33 року та першого століття християнства.

Апостол Андрій і українська духовна традиція

Місія святого апостола українського Андрія Первозваного на землях Скіфії–Русі–України — це не легенда, а історична дійсність та здійснення Божого Промислу.

Він прийшов туди, де жили пращури українського народу, проповідуючи Євангеліє серед племен, що населяли терени давньої України — тогочасної могутньої й цивілізаційно розвиненої держави Великої Скіфії.

Під його благословенням постала та духовна традиція, що згодом сформувала Українську Церкву з центром у Києві — сильну, самокеровану, соборну, місцеву, Помісну Церкву, яка

ніколи не була периферією чужих центрів і не втрачала своєї духовної місії, ставши прообразом сучасної Помісної Автокефальної Православної Церкви України.

Апостольська віра, принесена святим апостолом українським Андрієм Первозваним, дала світові:

- Скіфську єпархію (кінець I – середина IX ст.);
- органічне продовження й християнське переосмислення давніх, успадкованих від дохристиянських часів освітніх традицій на давніх українських землях — від скіфських, античних і слов'янських шкіл до формування перших християнських осередків книжності, богослов'я, філософії та риторики (II–IX ст.), що стали підвалиною розвитку української духовної й інтелектуальної освіти та виникли на багато століть — від п'яти до півтори тисячі років — раніше від перших закладів вищої освіти Західної Європи;
- Українську (Руську) Церкву з центром митрополії у Києві (860–862) за правління святого блаженного Оскольда, Великого князя Київського з династії Кия;
- проголошення християнства державною релігією Русі-України (988) за святого рівноапостольного князя Володимира Великого;
- Києво-Печерську Лавру (1051);
- Києво-Могилянську академію (1632) за святителя Петра Могили, Митрополита Київського і всієї України;
- канонічне відродження ієрархії Української Церкви (1620) за сприяння святого благовірного Гетьмана України Петра Конашевича-Сагайдачного через поставлення Єрусалимським Патріархом Теофаном III нової православної ієрархії після фактичного позбавлення давньої Київської православної митрополії легального існування внаслідок політично насадженої Королівством Польським (Річчю Посполитою) Берестейської унії з Римсько-Католицькою Церквою (1596), яку не прийняли український народ, православне духовенство та провідна шляхта;
- подальший розвиток, зміцнення та розквіт Української Православної Церкви з центром митрополії у Києві (1620–1721), що впродовж століття утверджувала власну канонічну, духовну, освітню та культурну традицію, виступала опорою української державності й національної ідентичності та залишалася однією з провідних Помісних Православних Церков Східної Європи;
- два століття поступового нищення, ліквідації та насильницької асиміляції Української Православної Церкви з центром митрополії у Києві внаслідок політики Російської імперії, Австрійської імперії та Австро-Угорської монархії (1721–1917), які повністю зруйнували канонічну Київську митрополію та підмінили її чужими церковними структурами;
- відродження УАПЦ (1917–1921; 1942–1944; 1990–2018);
- проголошення Помісної Православної Церкви України (15.12.2018);
- Томос про автокефалію Української Церкви з центром митрополії у Києві від Вселенського Патріарха Варфоломія I (05–06.01.2019).

І все це — разом з велетенською плеядою українських святих, мучеників, подвижників та просвітителів — є плодом того первісного апостольського благословення.

Це благословення стало частиною духовної природи нашого народу, його історичного покликання до свободи, гідності, істини та правди.

Український народ у час великої російсько-української війни

Сьогодні ми проживаємо найбільше випробування з часів Другої світової війни — російсько-українську війну 2014–2025 рр., у якій український народ протистоїть безбожній, віроломній, агресивній, окультно-пропагандистській системі путінсько-гундяєвського московського тоталітарного режиму.

Ми бачимо їхні злочини проти українського народу, людяності, людства і Бога:

- спалені міста та села;
- тортури й убивства мирних людей;
- зруйновані храми, пам’ятки, заклади освіти;
- масові обстріли;
- депортації та голодні знущання;
- духовне зомбування й антиукраїнську пропаганду московської псевдоцеркви.

Але попри все — український народ стоїть і не здається агресору.

Стоїть у вірі.

Стоїть у правді.

Стоїть в істині.

Стоїть у свободі.

Незламно стоять наші українські воїни-захисники — героїчні, саможертовні, сильні духом.

Стоять українські військові капелани, які несуть слово Бога в окопи і шпиталі.

Стоять матері, які виховують дітей у вірі й любові до Бога та України.

Стоїть Православна Церква України, яка не зрадила свій народ, а молиться, служить, захищає і єднає.

Апостольський дух свободи і єдності

Святий апостол український Андрій Первозваний — це образ:

- християнського героїзму духу;
- великодушності;
- вірності;
- смирення у силі, а не у слабкості.

Його приклад сьогодні особливо потрібний Україні:

- у боротьбі за державну незалежність України;
- у збереженні єдності української нації;

- у перемозі над безбожним російським злом;
- у відновленні нашої землі;
- у наповненні майбутнього духовним світлом, а не страхом.

Коли наш український народ протистоїть темряві — ми не одні.

З нами — апостольське благословення.

З нами — правда та істина Божа.

З нами — спадщина українських мучеників, героїв, святих і захисників усіх поколінь.

Заклик до молитви, єдності та духовної стійкості

Сьогодні, вшановуючи святого апостола українського Андрія Первозваного, ми не лише згадуємо минуле — ми відчуваємо живу присутність його апостольського благословення у нинішній боротьбі України.

Молімося, щоб Господь Бог:

- укріпив наш український народ у національній і духовній єдності;
- захистив героїчних українських воїнів-захисників;
- утішив родини загиблих;
- повернув усіх полонених;
- дарував Україні перемогу над безбожними московськими рашистами;
- утвердив праведний мир і свободу.

Молімося за нашу Церкву — Православну Церкву України з центром митрополії у Києві, яка стоїть на апостольському камені, принесеному святим апостолом українським Андрієм Первозваним.

Молімося за національну і духовну єдність української нації, без якої неможлива ні перемога, ні відбудова, ні гідне майбутнє.

Хай благословення святого апостола українського Андрія Первозваного — першого покликаного Христом і першого благовісника українських земель — буде над кожною українською родиною, над нашими героїчними воїнами, над нашою Українською Церквою та Державою.

Хай у серцях наших завжди живе слово його подвигу:

- вірність, правда, істина, свобода і любов до Бога, до рідної української землі, до українського народу, до своїх сімей та близьких.

Молитвами святого апостола українського Андрія Первозваного хай благословить Господь Бог Україну перемогою, миром, благополуччям, розквітом і щастям!

Слава Отцю і Сину і Святому Духу!

Слава Україні! Героям Слава!

Амінь.